

AT TALE, TÆNKE OG TRO

Undervisningsmateriale - Melletrin

Red Barnet

Information om materialet

KLASSE:

4.-6. klasse

TEMAORD:

børns rettigheder, FN's børnekonvention, ytringsfrihed, tankefrihed, informationsfrihed

FAG:

dansk, samfundsfag, historie, kristendomskundskab

AKTIVITETSTYPER:

afstemningsøvelse, associationsleg, lydclip, dialog- og refleksionsøvelse

Kort om materialet

Gennem en række øvelser introduceres eleverne til artikel 13 og 14 i FN's børnekonvention, som dels handler om retten til at udtrykke sine meninger frit og dels om retten til at tænke og tro på det, man vil.

Du kan bruge materialet til at undervise og engagere eleverne i spørgsmål om ytringsfrihed, religionsfrihed og tankefrihed.

Vigtigt at vide inden du bruger materialet:

Det kan være følsomt at tale om fx religion i klasser, hvor der er både går elever med sekulær og troende baggrund. Det er vigtigt fra start af at sætte en tryk og tydelig ramme for, hvordan I taler om sådanne emner. Det er en god idé, at alle elever kan se hinanden – fx ved at sætte jer i rundkreds.

Introduktion

- Med retten til at sige sin mening følger også ansvaret for ikke at såre eller krænke andre. Desuden skal vi hver især give plads til, at andre må tænke og tro på det, de gerne vil.
- Artikel 13 og 14 er relevante for børn og unge i dag, da artiklerne dels understreger retten til at tale, tænke og tro frit, men de er også gode til at sætte fokus på ikke at krænke eller gøre andre kede af det – hverken i skolegården, i fritiden eller digitalt.

Formålet med materialet

Formålet med materialet er, at eleverne får indsigt i børnekonventionens artikel 13 og 14 og desuden:

- At eleverne får idéer til, hvad de kan gøre, hvis de oplever, at andre forsøger at begrænse deres tanke og trosfrihed
- At eleverne bliver bevidste om konsekvenserne af deres ytringer både fysisk og online og på at tage hensyn til andres
- At eleverne oplever og forstår, at børn også har rettigheder

Materialet

Kobling til FN's børnekonvention:

Alle Red Barnets materialer er funderet på FN's børnekonvention. Dette materiale berører særligt følgende rettigheder:

- Børns ret til at give udtryk for sine følelser og synspunkter, medmindre dette krænker andres rettigheder, national sikkerhed eller offentlig orden. Barnets ret til at søge, modtage og videregive information (artikel 13)
- Børns ret til frit at bestemme og over sin tro. Staten skal respektere undervisning i denne tro (artikel 14)

Materialets opbygning:

Materialet består af en velkomst, grundviden, tre øvelser, som handler om retten til at tale, tænke og tro frit samt en opsamling. Vi opfordrer til, at I gennemfører øvelserne i rækkefølge.

Baggrund for materialet:

I den offentlige debat diskuterer man ofte retten til frit at udtrykke sin mening, og for børn og unge kan særligt internettet byde på mange modstridende meninger og ubehagelige ytringer. Med dette materiale kan du sætte fokus på, hvordan retten til at tale, tænke og tro frit også indebærer et ansvar for at respektere andres holdninger og tro.

VELKOMMEN TIL

At tale, tænke og tro

Nu gælder det om at blive klogere på artikel 13 og 14 i FN's børnekonvention. Artikel 13 og 14 handler om retten til at tale frit, tænke frit og tro frit. Vi skal undervejs tale om:

- Vigtigheden af artikel 13 og 14
- Ytringsfrihed og grænserne for ytringsfrihed
- Hvordan vi kan respektere hinanden, selvom vi nogle gange er forskellige, når det kommer til hvad vi mener, tænker og tror på

Hjernestarter - Tænk, tal, del

Hvad tror I det at "ytre sig" betyder?

1. Tænk først alene over det i 30 sekunder
2. Tal dernæst med din sidemakker i 60 sekunder
3. Del herefter i fællesskab i klassen

Hvad er FN's børnekonvention?

- FN's børnekonvention er en international aftale, som fastlægger børn og unges rettigheder og beskyttelse i samfundet. Den blev vedtaget på FN's generalforsamling d. 20. november 1989.
- Børnekonventionen gælder for **ALLE** mennesker under 18 år i alle lande, der er tiltrådt aftalen, og den tager udgangspunkt i barnets bedste for at sikre:
 - Børns grundlæggende rettigheder, fx mad, sundhed og et sted at bo
 - Børns ret til udvikling, fx skolegang, fritid, leg og information
 - Børns ret til beskyttelse, fx mod krige, vold, misbrug og udnyttelse
 - Børns ret til medbestemmelse, som fx indflydelse, deltagelse og ytringsfrihed
- Deltagerstater, FN's Børnekomité og voksne i det hele taget skal sørge for at sikre børns rettigheder

Hvad står der i artiklerne?

Artikel 13: Ytringsfrihed

Barnet har ret til at give udtryk for sine følelser og synspunkter, medmindre det krænker andres rettigheder, den nationale sikkerhed eller offentlig orden. Barnet har ret til at søge, modtage og videregive information.

Artikel 14: Frihed for tanke, samvittighed og religion

Barnet har ret til frit at bestemme og udøve sin tro. Staten skal respektere undervisning i denne tro.

Stærke holdninger

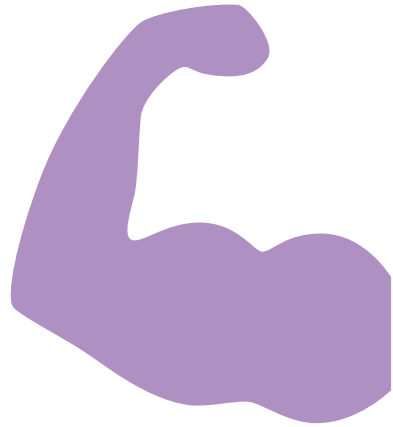
I denne øvelse skal vi lege en leg, der handler om at have holdninger og give dem til kende.

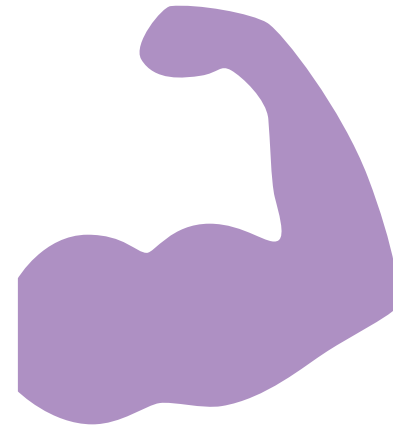
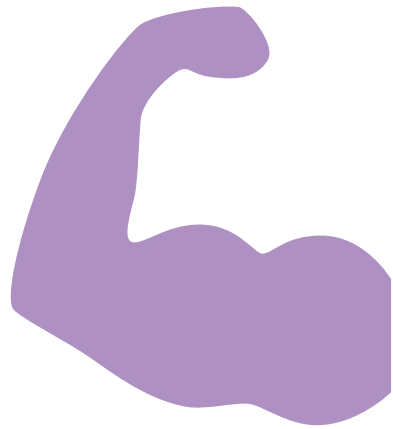
Øvelsesvejledning – Sådan gør vi:

1. Om lidt skal vi lege en leg, som handler om at have holdninger til ting.
2. Jeg siger et udsagn, tæller til tre og så skal I vælge, hvilket af de to udsagn, som I foretrækker. Det kan fx være: "Solskin eller snevejr?"
3. Alle dem, som bedst kan lide den første mulighed (solskin) laver en 'stærk arm' til højre. Alle dem, som bedst kan lide den anden mulighed (snevejr) laver en 'stærk arm' til venstre.
4. I må ikke tale, forklare eller uddybe jeres svar – I må kun bruge jeres arme.
5. Når vi er nået igennem alle udsagn, samler vi fælles op ud fra de spørgsmål, som står på det følgende slide.

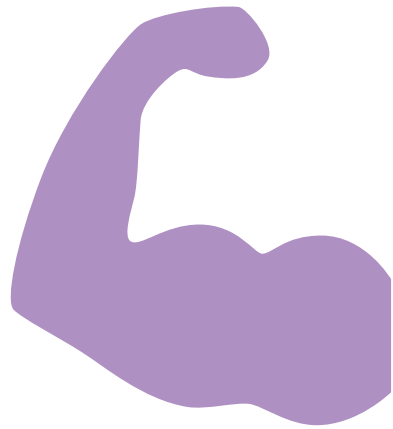
MATEMATIK **ELLER** DANSK?

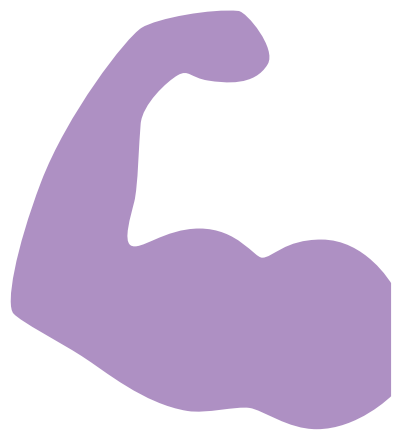
PIZZA **ELLER** BURGER?

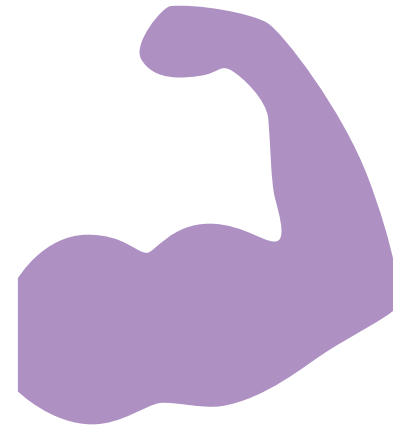
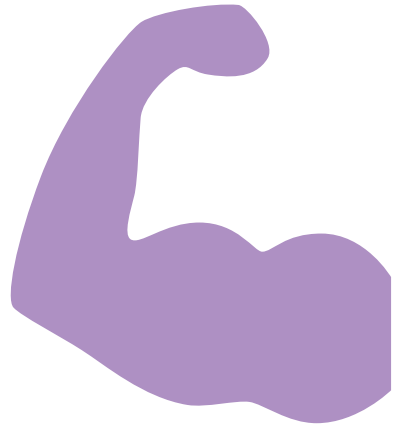
UDENFOR **ELLER** INDENFOR?

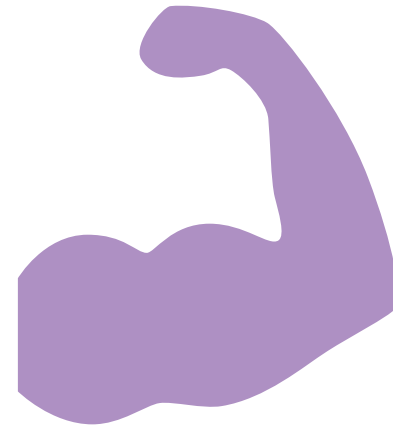
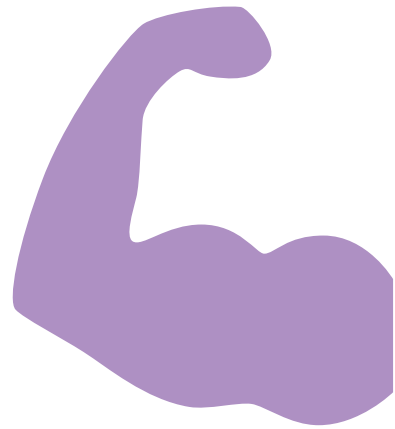
MUSIK **ELLER** SPORT?

LÆSE TANKER **ELLER** KUNNE FLYVE?

SPISE SLIK **ELLER** GEMME SLIK?

Vi taler i fællesskab om:

- Hvordan ville øvelsen have været, hvis jeg havde stillet spørgsmål om mere personlige værdier, fx religiøs eller ikke-troende?
- Hvordan havde øvelsen været, hvis I måtte tale, stille spørgsmål, forklare eller uddybe jeres svar? Havde det gjort en forskel?
- Hvordan kan måden, vi siger noget på have betydning? Hvad er fx forskellen på at sige "Jeg hader pizza" og "Jeg kan allerbedst lide burger"?

Rettigheder og frihed under ansvar

Børnekonventionen siger, at alle børn har ret til at give udtryk for deres følelser og synspunkter, og ret til frit at bestemme og udøve deres tro.

Men med rettigheder følger også ansvar. Man kan ikke bare ytre sig uden at tænke over budskabet og modtageren – og man kan ikke tvinge sin tro eller religion på andre. Ligesom man ikke kan tvinge andre til at opgive deres tro.

Børn skal altså, ligesom voksne, tænke over, hvordan de på en god måde kan udøve deres rettigheder til at tale, tænke og tro.

Ytringsfrihed er garanteret i en række internationale menneskerettighedskonventioner og erklæringer, fx:

- ✓ FN's børnekonvention (især i artiklerne 12-15)
- ✓ FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder (artikel 19)
- ✓ Den europæiske menneskerettighedskonvention (artikel 10)

Frihed og grænser

I denne øvelse skal vi kigge lidt nærmere på, hvad ytringsfrihed er, og hvor grænserne for ytringsfriheden går.

25-30
MINUTTER

Øvelsesvejledning – Sådan gør vi:

1. Om lidt skal vi i mindre grupper snakke om ytringsfrihed.
2. Først læser jeg en definition på en ytring op i klassen, og bagefter snakker vi kort om definitionen.
3. Derefter skal I i mindre grupper diskutere ytringsfrihed ud fra de spørgsmål, som står på det følgende slide.
4. I får cirka 10-15 minutter til at arbejde med de fem spørgsmål. I hver gruppe skal I udpege en, der tager noter.
5. Når tiden er gået, samler vi fælles op med afsæt i jeres snakke i grupperne.
6. Til slut runder vi af med en kort opsamling på øvelsen.

Definition på en ytring

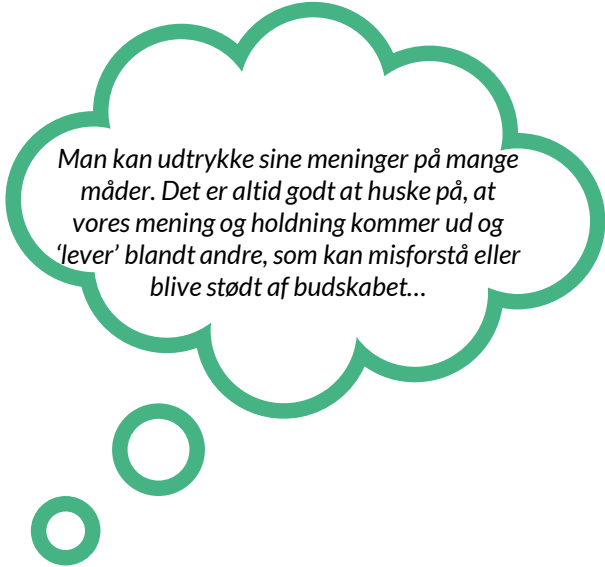
"Tilkendegivelse, hvor der gives udtryk for en mening, en tanke, en idé eller lignende gennem udtalelser, handlinger, adfærd m.m."

Kilde: Amnesty International Denmark

I grupper – Tal sammen om:

- Hvad er ytringsfrihed?
- Hvad er frihed?
- Hvad betyder frihed under ansvar?
- Hvad er det modsatte af ytringsfrihed? (tip: rimer på glasur)
- Hvorfor skal vi være opmærksomme på ikke at krænke andre eller gøre dem kede af det med vores ytringer?

Man kan udtrykke sine meninger på mange måder. Det er altid godt at huske på, at vores mening og holdning kommer ud og 'lever' blandt andre, som kan misforstå eller blive stødt af budskabet...

Frihed til at tænke og tro

I denne øvelse skal vi tale om religionsfrihed og retten til at tænke og tro på det, man har lyst til.

25-30
MINUTTER

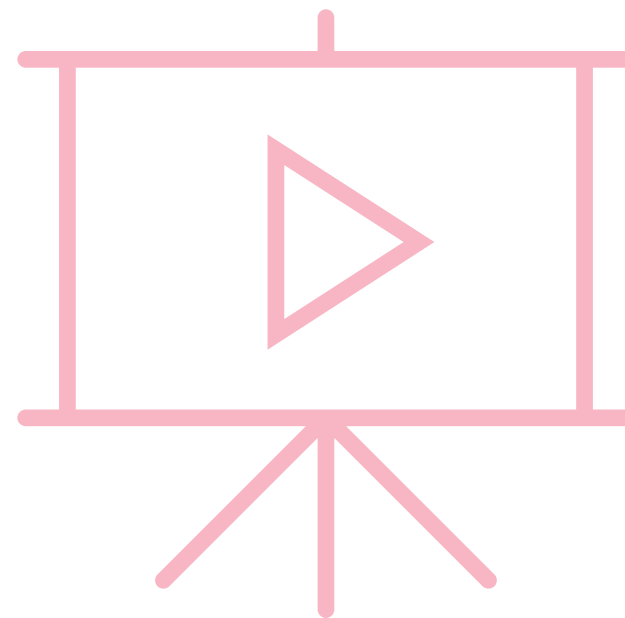
Øvelsesvejledning – Sådan gør vi:

1. Om lidt skal vi lytte til et lydclip sammen.
2. Det er et langt podcastafsnit, men vi skal kun lytte til et lille uddrag på cirka 2 minutter (tidsrummet: 41.30-43.25).
3. Derefter skal I sammen med jeres sidemakker tale om de synspunkter, der optræder i podcasten. I skal tale om de spørgsmål, som står på det følgende slide.
4. Til slut samler vi fælles op på jeres makkerdrøftelser.

Lydklippet "Tal til mig"

Find lydklippet [her](#)

Tidsinterval: 41.30-43.25

To og to – Tal sammen om:

- Hvilke pointer lægger I først mærke til?
- Hvad mener Poul Madsen, når han siger at nogle er fordømmende?
- Er der forskel på, hvordan voksne og børn snakker om religion – og friheden til at vælge at tro og tænke som man vil? Hvordan?
- Kender I nogle personer, som taler om religion på en god måde?

Fælles opsamling – Hvad tager vi med os?

Dette forløb har handlet om børns ret til ytrings- og religionsfrihed.

1. Nævn én ting, I særligt husker fra forløbet.
2. Hvordan har det været at tale om de emner?
3. Er der noget vi skal gøre anderledes i fremtiden når vi ytrer os i klassen?

